

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA O'ZBEK TILINI O'QITISHDA INTERAKTIV USULLARNING AHAMIYATI, MAQSAD VA VAZIFALARI

Sheraliyeva Sayida

Termiz davlat pedagogika instituti 2-bosqich talabasi

Ilmiy rahbar: Jo'rayev Avaz

Boshlang'ich ta'limda matematika va ona tili kafedrasi o'qituvchisi

Tel: +998774809903

Annatsiya: *Ushbu maqolada boshlang'ich ta'limda o'zbek tilini o'qitishda interaktiv usullarining ahamiyati, maqsadlari va vazifalari ko'rib chiqiladi. Interaktiv metodlar o'quvchilarning til o'rganish jarayonini samarali va qiziqarli tarzda rivojlantirishga yordam beradi.*

Kalit so'zlar: *interaktiv usullar, o'zbek tili, boshlang'ich ta'lim, ta'lim jarayoni.*

Annotation: *This article examines the importance, goals, and objectives of interactive methods in teaching the Uzbek language in primary education. Interactive methods help make the language learning process more effective and engaging for students.*

Keywords: *interactive methods, Uzbek language, primary education, educational process.*

O'zbek tili, mamlakatimizning davlat tili sifatida, boshlang'ich ta'limda muhim rol o'ynaydi. Bolalarning til rivoji, mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish va madaniy merosni o'zlashtirishda o'zbek tilining ahamiyati beqiyosdir. Ta'lim jarayonida tilni o'rganish nafaqat o'quvchilarni o'z fikrlarini ifoda etishga, balki ularning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga ham yordam beradi. Shuningdek, o'zbek tilida ta'lim olish, o'quvchilarga milliy qadriyatlarni anglash va ularni saqlab qolish imkonini beradi. Interaktiv usullarni qo'llash, o'z navbatida, ta'lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishda muhim ahamiyatga ega. Bu usullar orqali o'quvchilar faollik ko'rsatib, o'zaro muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Interaktiv metodlar, masalan, guruh ishlari, muhokamalar va o'yinlar, o'quvchilarning til ko'nikmalarini oshirishga xizmat qiladi. Ushbu usullar yordamida o'quvchilar nafaqat nazariy bilimlarni egallaydilar, balki amaliy ko'nikmalarni ham rivojlantiradilar. O'zbek tilining boshlang'ich ta'limdagi o'rni va interaktiv usullarni qo'llash zaruriyati, bolalar uchun ta'limning sifatini oshirishda muhim omil hisoblanadi. O'zbek tilining boshlang'ich ta'limda o'rni bolalarning til ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Bu davrda interaktiv usullarni qo'llash, ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilish imkonini beradi. O'quvchilar o'zaro muloqotda bo'lish, fikr almashish va bilimlarni amaliyotda qo'llash orqali ta'lim sifatini oshirish imkoniyatini qo'lga kiritadilar. Shunday qilib, o'zbek tilining o'rganilishi va interaktiv yondashuvlar ta'limni yaxshilashda muhim rol o'ynaydi.

Интерактив usullar ta'lim jarayonida o'quvchilarni faol ishtirok etishga undovchi pedagogik yondashuvlardir. Ushbu usullar o'quvchilar o'rtasida muloqot va hamkorlikni rivojlantirishga yordam beradi, shuningdek, o'qituvchining rolini o'zgartirib, uni ko'proq yo'naltiruvchi va qo'llab-quvvatlovchi holatga olib keladi. Interaktiv usullar, masalan, guruh ishlari, munozaralar va simulyatsiyalar, o'quvchilarning tanqidiy fikrlash, muammolarni hal etish va ijodiy yondashuv ko'nikmalarini oshirishga xizmat qiladi. Bu usullar yordamida o'quvchilar o'z bilimlarini amaliyotda qo'llash imkoniyatini topadilar, bu esa ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Interaktiv yondashuvlar ta'lim muassasalarida o'quvchilarni faollashtirishga, ularning motivatsiyasini oshirishga va shaxsiy rivojlanishlarini qo'llab-quvvatlashga xizmat qiladi. O'qituvchilar esa interaktiv usullarni qo'llash orqali o'quvchilarning individual ehtiyojlarini inobatga olgan holda ta'lim jarayonini shaxsiylashtirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Shunday qilib, interaktiv usullar ta'lim jarayonining sifatini yaxshilashda va o'quvchilarning umumiy rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. Interaktiv usullar ta'lim jarayonida o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlashga qaratilgan metodologiyalardir. Ular o'quvchilarni o'z fikrlarini bildirishga, muammolarni hal qilishga va guruhda ishlashga undaydi. Bu usullar orqali o'quvchilar o'z bilimlarini amalda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar, shuningdek, tanqidiy fikrlash va ijodiy yondashuv ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Interaktiv ta'lim usullari o'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi muloqotni kuchaytiradi, bu esa ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi.

Boshlang'ich ta'limda interaktiv usullarni qo'llash, o'quvchilarning ta'lim jarayonida faol ishtirok etishlariga yordam beradi. Ushbu usullar, o'quvchilarning o'z fikrlarini ifoda etishlari, bir-biri bilan hamkorlik qilishlari va muammolarni hal qilishlari uchun qulay muhit yaratadi. O'qituvchilar, bu usullarni qo'llash orqali o'quvchilarning qiziqishini oshirishlari va ularning o'rganish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishlari mumkin. Masalan, guruhli ishlash, muhokama, rolli o'yinlar va interaktiv o'yinlar kabi metodlar, o'quvchilarga o'zaro fikr almashish va tajriba orttirish imkonini beradi. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar, masalan, taqdimot dasturlari va onlayn platformalar, interaktiv ta'limni yanada rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. O'quvchilar, bunday usullar orqali o'z bilimlarini amalda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar, shuningdek, tanqidiy fikrlash va ijodiy yondashuv ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Interaktiv ta'lim usullari o'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi muloqotni kuchaytiradi, bu esa ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi. O'quvchilarning qiziqishini oshirish va ta'lim jarayonini yanada samarali qilish uchun interaktiv usullarni to'g'ri tanlash zarur. Boshlang'ich ta'limda interaktiv usullarni qo'llash o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi. Bu usullar orqali o'quvchilar o'z fikrlarini erkin ifoda etish imkoniyatiga ega bo'ladilar, shuningdek, muammolarni hal etishda ijodiy yondashuvni rivojlantiradilar. O'quv jarayonida o'yinlar, guruhli muhokamalar va amaliy mashg'ulotlar o'quvchilarning qiziqishini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Интерактив usullar o'quvchilarning faoliyatini rag'batlantirishda va ularning o'z-o'zini boshqarish qobiliyatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Bu usullar orqali

o'quvchilar dars jarayonida faol ishtirok etish, o'z fikrlarini ochiq ifoda etish va bir-birlari bilan muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar. O'quvchilar o'zaro hamkorlikda ishlash orqali jamoaviy fikrlashni, muammolarni birgalikda hal etishni o'rganadilar, bu esa ularning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi. Interaktiv metodlar, shuningdek, o'quvchilarning o'z-o'zini boshqarish qobiliyatini oshirishga yordam beradi, chunki ular o'z o'rganish jarayonini rejalashtirish va nazorat qilishda mustaqil harakat qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Ushbu yondashuv o'quvchilarga o'z maqsadlariga erishishda motivatsiya beradi va o'z ustida ishlashga undaydi. Natijada, interaktiv usullar o'quvchilarning faolligini oshirib, ularning bilim olish jarayonida yanada samarali ishtirok etishlariga xizmat qiladi. O'quvchilar o'zlarini dars jarayonida faol ishtirok etayotganini his etish orqali o'z-o'ziga bo'lgan ishonchlarini kuchaytiradilar va natijada, ularning akademik muvaffaqiyatlari oshadi. Interaktiv usullar o'quvchilarning faoliyatini rag'batlantirishda muhim rol o'ynaydi, chunki ular o'rganish jarayonida ishtirok etishni ta'minlaydi. Bunday usullar orqali o'quvchilar o'z-o'zini boshqarish qobiliyatlarini rivojlantiradilar, bu esa mustaqil fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini oshirishga olib keladi. Natijada, o'quvchilar dars jarayonida yanada faol bo'lib, o'z bilimlarini amaliyotda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Interaktiv metodlar o'qitish jarayonida o'quvchilarning tinglash, gapirish, yozish va o'qish ko'nikmalarini birgalikda rivojlantirish imkonini beradi. Bu metodlar orqali o'quvchilar bir-biri bilan muloqot qilish, fikr almashish va o'zaro hamkorlikda ishlash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Tilni o'rganish jarayonida interaktiv yondashuvlar, masalan, rolli o'yinlar, guruh muhokamalari va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish, o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi. O'quvchilar dars jarayonida faol ishtirok etish orqali tilni yanada chuqurroq anglab, o'z bilimlarini mustahkamlash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bunday usullar o'quvchilarga amaliy vaziyatlarda tilni qo'llashni o'rganish va o'z fikrlarini erkin ifodalashga yordam beradi. Shuningdek, interaktiv metodlar o'qituvchilarga o'z darslarini qiziqarli va samarali tarzda olib borish imkonini beradi, bu esa o'quvchilarning o'rganish jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshiradi. O'quvchilarning tilni o'rganishdagi muvaffaqiyatlari, shuningdek, ularning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Natijada, interaktiv metodlar o'qitish jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Interaktiv metodlar o'qitish jarayonida o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi, bu esa ularning motivatsiyasini oshiradi va bilimlarni yaxshiroq egallashlariga yordam beradi. O'quvchilar o'rganish jarayonida bir-birlari bilan muloqot qilib, fikr almashish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu usullar tilni o'rganishdagi amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga, shuningdek, o'quvchilarning tahlil qilish va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Interaktiv usullarni qo'llashda bir qator muammolar yuzaga kelishi mumkin. Birinchidan, o'qituvchilar uchun interaktiv metodlarni o'zlashtirish va ulardan samarali foydalanish ba'zan qiyin kechadi. Bu, o'z navbatida, o'quvchilarning darslarga bo'lgan qiziqishini pasaytirishi mumkin. Ikkinchidan, texnologik infrastrukturada mavjud bo'lgan

cheklovlar, masalan, internet tezligi yoki kerakli qurilmalar yetishmasligi, interaktiv ta'lim jarayonini to'g'ri tashkil etishga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, o'quvchilarning turli darajadagi tayyorgarliklari ham interaktiv usullarni muvaffaqiyatli qo'llashga to'sqinlik qilishi mumkin, chunki ba'zi o'quvchilar yangi metodlarga oson moslasha olmaydilar. Muammolarni hal qilish uchun o'qituvchilar doimiy ravishda o'z bilim va ko'nikmalarini yangilab borishlari, shuningdek, o'quvchilarning ehtiyojlarini inobatga olgan holda interaktiv usullarni moslashtirishlari zarur. Bundan tashqari, texnologik imkoniyatlarni yaxshilash va o'quvchilar uchun qo'shimcha resurslar taqdim etish orqali ta'lim jarayonini yanada samarali qilish mumkin. Shunday qilib, interaktiv usullarni qo'llashda yuzaga keladigan muammolarni hal qilish ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. Interaktiv usullarni qo'llashda ko'plab muammolar mavjud bo'lib, ular o'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasidagi aloqa, texnologik qiyinchiliklar va resurslarning yetishmasligi bilan bog'liq. Ushbu muammolarni hal qilish uchun o'qituvchilarni tayyorlash, ta'lim muhitini yangilash va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish zarur. Shuningdek, o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish va ularning o'zaro hamkorligini kuchaytirish orqali interaktiv usullarni samarali qo'llash mumkin.

Xulosa qilib aytganda, maqolada keltirilgan fikrlar va interaktiv usullarni boshlang'ich ta'limda o'zbek tilini o'qitishda qo'llash imkoniyatlari muhim ahamiyatga ega. O'zbek tilini o'rganish jarayoni murakkab bo'lishi mumkin, shuning uchun o'qituvchilar interaktiv metodlarni o'z darslariga joriy etish orqali o'quvchilarning qiziqishini oshirishi lozim. Bu usullar, masalan, rolli o'yinlar, guruhli ishlash va zamonaviy texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi. O'quvchilarning o'zaro munosabatlarini rivojlantirish va tilni amaliy ravishda o'rganishga undash, ularning tilga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi. Shuningdek, o'qituvchilar o'quvchilarning individual ehtiyojlarini inobatga olib, ularning rivojlanishiga moslashgan darslarni tashkil etishlari kerak. Bu esa o'z navbatida, o'quvchilarning o'zbek tilini o'rganish jarayonida muvaffaqiyatga erishishlariga yordam beradi. Umuman olganda, interaktiv usullarni qo'llash o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi va ularning ta'lim jarayoniga bo'lgan qiziqishini yanada oshiradi. Shu tariqa, boshlang'ich ta'limda o'zbek tilini o'qitish samaradorligini oshirish mumkin. Maqolada keltirilgan fikrlar va interaktiv usullarni boshlang'ich ta'limda o'zbek tilini o'qitishda qo'llash, o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi hamda ularning til ko'nikmalarini mustahkamlashga yordam beradi. Bu yondashuv, o'quv jarayonini qiziqarli va samarali qilib, o'quvchilarning o'zlariga bo'lgan ishonchini oshiradi. Natijada, o'zbek tilini o'qitishda yuqori natijalarga erishish mumkin.

REFERENCES

1.Norbotaev K., Juraev A. Improving Primary Class Lessons Based On Media Teaching Methodology World Bulletin Of Social Sciences. – 2022. – T. 16. – C. 43-47.

2. Jo'Rayev A. U. Boshlang 'Ich Sinf O 'Quvchilarining Ijodiy Faoliyatini Rivojlantirish Shart– Sharoitlari Va Samarali Omillari //Inter Education & Global Study. – 2024. – №. 4 (1). – С. 131-134.
3. Jo'Rayev A. Multimediali Ta'Lim Vositalari Va Ularni Tayyorlash Usullari //Interpretation And Researches. – 2023. – T. 2. – №.
4. G'ulomov M. O'zbek tilini o'qitish metodikasi. — Toshkent: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2012.
5. Jo'rayev O. Boshlang'ich ta'limda ona tili o'qitish. — Toshkent: Fan, 2015.
6. To'xtaboyev O. O'zbek tilini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar. — Toshkent: Fan, 2018
7. Abdullaeva, D. (2020). O'zbek tilida interaktiv ta'lim usullari. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi.
8. Karimova, N. (2021). Boshlang'ich ta'limda innovatsion metodlar. Tashkent: Fan va texnologiya.
9. Qodirova, S. (2019). Ta'limda interaktiv metodlarni qo'llash. O'zbekiston ta'limi jurnali.
10. Murodova, L. (2022). O'qitishda zamonaviy usullar. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi.
11. Anvarov, A. (2023). O'zbek tilini o'qitish metodikasi. Tashkent: O'zbekiston davlat universiteti.
12. Xolov, R. (2020). Interaktiv ta'lim va uning afzalliklari. O'zbekiston ta'limi jurnali.